

Oorkonde met de gildebrief van de goud- en zilversmidgilde van de stad Schoonhoven. Met (verloren) grootzegel van de stad Schoonhoven, klein zegel '2 stuivers' (links boven), twee maal handtekening D. van Straelen (stadssecretaris).

Stadsbestuur en zilversmeden tot 1807¹

Rene Kappers

'Wij Schout, Burgemeesteren, Schepenen ende Regeerders der Stadt Schoonhoven ... consenteren ende ordonneren mits desen de gout ende zilversmeden binnen deser Stede dat sij... int maken vercoopen ende verhandelen van gout en silverwerck ...'

Zo begint de Gildebrief van 30 april 1629.² Het stadsbestuur gaat akkoord (consenteren) en beveelt (ordonneren), dat de goud- en zilversmeden zich zelf moesten organiseren (reguleren) volgens, en zich precies moesten houden aan (achtereenvolgen), het plakkaat (aandachtig weet) van Philips de Schone van 2 februari 1502 en dit plakkaat in acht moesten laten nemen (doen observeren) zoals dat in de steden van Holland ook al woent gedaan.³ Verder moesten zij zelf fouten en misbruiken door burgers of anderen tegengaan binnen Schoonhoven die strijdig zijn met het plakkaat. Daarbij moesten ze wel een oord recht in Schoonhoven eerbiedigen dat goud en zilver uit een erfhuis openbaar mag worden vercocht. En zo begint een nieuwe toekomst: de goud- en zilversmeden in de stad Schoonhoven zijn voortaan baas over eigen zaken met een eigen gilde.

Het stadsbestuur grijpt later - zo leert de geschiedenis - zelden in. Die ingespen blijken in twee categorieën in te delen: aanvullingen op het plakkaat, en schendingen van het plakkaat. Wanneer, en op grond van wat, volgt hieronder in 'Alles geregeld in plakkaat en gildebrief' en in 'De opvolging in het gildebestuur'. Maar eerst schetsen we het kader: de gildebrief, het plakkaat van 1502, de macht van de landsheren over goud en zilver, en kort iets over de zilversmeden vóór 1629 in Schoonhoven.

Gildebrief voor goud- en zilversmeden in Schoonhoven
De inhoud van de gildebrief is kort en krachtig. Veel korter dan andere gildebrieven. Die geven veelal een uitgebreide opsomming van rechten en plichten over de uitvoering van een ambacht en over de kwaliteit van de geproduceerde producten.⁴ Maar om de inhoud van de gildebrief van de Schoonhovense zilversmeden goed te vergelijken met gebruikelijk gildebrieven moeten we ook naar het plakkaat van Philips de Schone kijken. Daar verweeft de gildebrief immers naar: om zich naar te organiseren, precies na te volgen en in acht laten nemen.